

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Філологічний факультет
Кафедра української філології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 О.В. Когутюк

«» 2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОКП 28 ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ ПСИХОЛОГО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

Підготовки – бакалаврів

Галузі знань – 01 Освіта / Педагогіка

**Спеціальності – 014.01 Середня освіта (Українська мова і
література)**

Денна форма навчання

Філологічний факультет

Вінниця 2020

Робоча програма «Пропедевтичної психолого-педагогічної практики» для студентів галузі знань 01 Освіта / Педагогіка 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

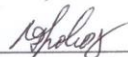
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист циклової комісії викладачів іноземної мови Сверлович В. В.;

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик Яковліва О. П.;

спеціаліст вищої категорії, старший викладач кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик, завідувач виробничої практики КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» Надкернична Л. І.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик
(Протокол №1 від 31 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри шкільної педагогіки, психології та окремих методик,
кандидат педагогічних наук, доцент Л. М. Дровозюк

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань 01«Освіта/Педагогіка»	Обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)	Рік підготовки 1-й, 2-й
Змістових модулів – 4		Семестр 2-й, 3-й
ІНДЗ – не передбачено навчальним планом		Лекції 0 год.
Загальна кількість годин – 60		Практичні 30 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – тиждень самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: Бакалавр	Самостійна робота 30 год.
		Вид контролю: диференційований залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАННЯ

2.1. Метою пропедевтичної психолого-педагогічної практики є оволодіння основними функціями педагогічної діяльності вчителя ЗЗСО, становлення і розвиток професійної компетентності майбутніх вчителів, формування професійних якостей з практичним застосуванням набутих вмінь і навичок проведення навчальної та позакласної виховної роботи в учнівському колективі на принципах і положеннях Концепції Нова українська школа, закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами освіти в процесі вивчення дисциплін професійної підготовки.

2.2. Основні завдання пропедевтичної психолого-педагогічної практики:

- ознайомитися з особливостями роботи ЗЗСО, реалізацією положень Концепції Нова українська школа (новий зміст освіти, заснований на формуванні компетентностей, наскрізний процес формування цінностей, педагогіка партнерства), сучасними змінами навчальних програм та підручників;

- здійснювати спостереження за педагогічним процесом;

- аналізувати інноваційні методи навчання, оцінювання навчальних досягнень учнів на основі спостережень уроків у закріплених класах;
- дослідити план виховної роботи класного керівника, характеристику класу, скласти соціальний паспорт класу;
- сформуванати вміння урахувувати отримані дані у взаємодії з учнями класу при плануванні виховної роботи;
- визначати виховну проблему, актуальну для віку дітей закріпленого класу та особливостей конкретного учнівського колективу;
- обирати тему виховного заходу та його форму, розробляти зміст, обирати методи виховної роботи, реалізовувати виховну роботу та досягати поставленої виховної мети;
- формувати вміння та навички спостереження за дітьми з особливими потребами задля оцінювання змін в їх розвитку під час занять (увага, стомлюваність, темп роботи, особливості моторики та загального фізичного розвитку);
- розвивати стійкий інтерес до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті;
- формувати професійно-значущі якості особистості вчителя ЗЗСО;
- сприяти виробленню оптимістичної професійної позиції та прагненню до професійного самовдосконалення й розвитку професійної компетентності.

2.3. Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов в закладах середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні вміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.

2.4 Програмні результати практики

РН1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; *критично оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

РН5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН6. *Називає* і *пояснює* принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

РН13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність

використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 5. *Застосовує* різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 6. *Використовує* гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 7. *Володіє* особистісно орієнтованим, діяльнісним, компетентнісним та іншими сучасними підходами до викладання української мови та літератури, застосовує український та міжнародний досвід в навчанні здобувачів освіти.

ПРН 8. *Володіє* методами й методиками діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури; *уміє* здійснювати педагогічний супровід.

ПРН 10. *Має* критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.

ПРН 12. *Знає* та розуміє особливості навчання різнорідних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

ПРН 13. *Володіє* формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, *уміє* відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Пропедевтична психолого-педагогічна практика проводиться у 2-3 семестрах (5-9-ті класи) 1 раз на тиждень на базі різних типів ЗЗСО. У період практики здобувачі освіти виступають у ролі класних керівників середніх класів. Практика проводиться у досвідчених учителів ЗЗСО. Керують практикою викладачі-методисти від коледжу.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, на якій здобувачі ознайомлюються з метою, головними завданнями, змістом роботи практики, з інструктивною і звітною документацією, з обов'язками здобувачів-практикантів, а також з вимогами щодо заліку результатів практики. У перший день практики здобувачів до закладів освіти ведуть методисти практики і розподіляють практикантів за класами / класними керівниками разом з адміністрацією закладу освіти. В кінці практики проводиться звітна конференція (останній тиждень практики), на якій підводяться підсумки, аналізуються та узагальнюються результати, обговорюються проблеми та подальші шляхи удосконалення практики.

Загальну організацію практики здобувачів освіти та контроль за її проведенням в коледжі здійснює завідувач практики коледжу. Безпосередні керівники – викладачі-методисти кафедри педагогіки, психології та окремих методик коледжу.

У закладах загальної середньої освіти до керівництва пропедевтичною психолого-педагогічною практикою залучаються адміністрація та вчителі – класні керівники.

Обов'язки керівника-методиста пропедевтичної практики:

- організація, безпосереднє керівництво і контроль за роботою здобувачів-практикантів своєї групи;
- проведення разом з адміністрацією закладу освіти інструктивно-методичної роботи, розподіл здобувачів за класами, затвердження індивідуальних планів роботи практикантів;
- організація спостереження і проведення аналізу педагогічного процесу, актуалізація теоретичних знань здобувачів освіти відповідно до тем педагогічної практики, консультація практикантів з питань розробки практичних завдань, спрямування роботи здобувачів у період практики і її контроль;
- підведення підсумків практики: перевірка і аналіз звітної документації здобувачів;
- надання науково-методичної допомоги педагогічному колективу ЗЗСО.

Права та обов'язки здобувача-практиканта

Здобувач-практикант має право:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки до практики в межах дисциплін психолого-педагогічного циклу, її організації та методичного забезпечення;
- одержувати у керівників практики консультації щодо проведення виховних заходів, організації різних видів роботи з учнями ЗЗСО;
- на подовження терміну проходження педпрактики при наявності поважних причин та відповідних документів, що їх підтверджують.

Здобувач-практикант зобов'язаний:

- брати участь у настановній та підсумковій конференціях;
- до початку практики одержати від керівника практики консультацію щодо оформлення звіту та необхідної документації;
- своєчасно приступити до практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики;
- виконувати правила внутрішнього розпорядку школи;
- вивчити й суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії;
- виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, педагогічний такт і гуманність;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати методисту на перевірку документацію з педпрактики.

4. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Змістовий модуль 1.

Загальні організаційно-ознайомлювальні аспекти пропедевтичної психолого-педагогічної практики

Участь у настановній й підсумковій конференціях. Ознайомлення із завданнями та програмою пропедевтичної психолого-педагогічної практики, вимогами до оформлення звітної документації; ознайомлення з правами та обов'язками здобувачів-практикантів; знайомство з базою практики, адміністрацією; з'ясування основних завдань і напрямів роботи, режиму роботи та матеріальної бази, кадрового складу педагогічного колективу і контингенту учнів; особливостей організації освітнього процесу (спеціалізація, використання інноваційних технологій, авторських програм тощо); напрямів і форм позаурочної роботи (наявність органів учнівського самоврядування, осередків дитячих і юнацьких громадських організацій, гуртків, секцій, творчих колективів); знайомство з класом, за яким закріплений здобувач на період практики, бесіда з класним керівником й учнями класу; складання індивідуального плану роботи здобувача-практиканта на період практики.

Змістовий модуль 2.

Реалізація головних компонентів Концепції Нової української школи

Ознайомлення з реалізацією головних компонентів Концепції Нової української школи: новим змістом освіти, заснованим на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві; орієнтацією на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризмом; наскрізним процесом виховання, який формує цінності; педагогікою, що ґрунтується на партнерстві між учнем, учителем і батьками. Вивчення специфіки освітнього процесу у класах з інклюзивною формою навчання, особливостей професійного співробітництва різних фахівців (вчителя, асистента вчителя, вчителя-логопеда, психолога, соціального педагога) у процесі забезпечення ефективної навчально-виховної та корекційно-розвивальної роботи з дитиною з ООП; організації освітнього середовища в класі (навчальні осередки); методичних рекомендацій щодо формування оцінювання навчальних досягнень учнів; змісту та структури Свідоцтва досягнень учня.

Змістовий модуль 3.

Психолого-діагностична діяльність

Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника з метою з'ясування особливостей класного колективу (контингенту учнів, рівня успішності, згуртованості колективу, традицій, кола інтересів); труднощів, проблем у виховній роботі з учнями; змісту та форм роботи з батьками. Вивчення основних напрямів науково-дослідницької роботи вчителів і комплексу дослідницьких методик, що застосовуються для вивчення особистості школяра та класного колективу (міжособистісних взаємин у класі, мотивації учнів; темпераменту, рівня вихованості учнів, особливостей запам'ятовування та відтворення учнями навчального матеріалу на уроці тощо) за допомогою методів спостереження та вивчення шкільної документації. Складання характеристик на учня та учнівський колектив. Спостереження за роботою вчителя на уроці і в позаурочний час. Діагностика власного рівня сформованості вмінь, необхідних для здійснення педагогічної діяльності.

Змістовий модуль 4.

Навчально- виховна діяльність

Ознайомлення з навчальною (типовою чи альтернативною) програмою, за якою навчаються учні у закріпленому класі; із особливостями перевірки зошитів, письмових, творчих робіт та заповнення класного журналу; з наявним дидактичним матеріалом для розвитку творчих можливостей учнів.

Аналіз доцільності та ефективності використання вчителем методів навчання під час відвідування уроків. Вивчення шляхів реалізації класичних напрямів змісту виховання та актуальних питань виховання в ЗЗСО (булінг, медіаграмотність, соціальне підприємництво, емоційний інтелект тощо). Організація та проведення організаційних та режимних моментів, фізкультхвилинок, фізкультпауз, перерв з проведенням різноманітних ігор. Проведення в закріпленому класі контрольно-залікових виховних заходів мікрогрупою та індивідуально.

Виконання здобувачами індивідуальних завдань та розробка й захист творчого завдання у складі мікрогрупи.

5. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється протягом проходження здобувачами освіти пропедевтичної практики:

- облік відвідування практикантами бази практики;
- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики;
- перевірка документації пропедевтичної практики на проміжному етапі її проведення.

Керівники-методисти систематично аналізують та оцінюють роботу здобувачів.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження здобувачами освіти пропедевтичної практики:

- перевірка документації практики на заключному етапі;
- проведення заліку та підсумкової конференції.

Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми та індивідуально-творчих завдань. Залік є підсумковою формою перевірки результатів виконання здобувачами завдань практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача (залікову книжку).

Здобувачі освіти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час за наявності відповідних довідок. Здобувач освіти, який отримав незадовільну оцінку з даного виду практики, за рішенням деканату факультету може бути поданий на відрахування з коледжу. Результати пропедевтичної психолого-педагогічної практики для освітнього рівня «бакалавр» оцінюються за 100-бальною шкалою.

Методи навчання: відвідування шкільних годин спілкування, спостереження за роботою вчителя, аналіз годин спілкування, підготовка конспектів, презентацій виховних годин, самостійна робота з вивченням оприлюднених матеріалів.

6. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення терміну практики здобувачі освіти звітують про виконання програми.

Документація пропедевтичної психолого-педагогічної практики (щоденник, методична розробка виховної години (заходу), матеріали щодо дослідження особистості учня, класу; звіт тощо) подається здобувачами освіти методисту для перевірки упродовж *трьох днів* після закінчення практики.

У звітній документації здобувача-практиканта мають бути:

1. Щоденник педагогічних спостережень - зошит, у який практикант занотовує усю інформацію про свою діяльність. У щоденник мають бути занесені аналізи відвіданих і проведених виховних заходів, ранкових зустрічей, відвіданих уроків та інші види робіт. Записи повинні робитися щоразу, бути обґрунтованими і розгорнутими.

2. Звіт здобувача-практиканта – стисле повідомлення про виконану практикантом роботу за період практики з підтверджуючими матеріалами за підписом здобувача освіти, керівника-методиста практики.

3. Методична розробка проведених відповідно до програми практики залікових виховних занять (заходів), засвідчених учителем, методистом, з фото- або відеозвітом).

4. Психолого-педагогічна характеристика учня.

5. Психолого-педагогічна характеристика класу, в якому проходив практику здобувач.

6. Творче індивідуальне завдання, виконане мікрогрупою.

Здобувач освіти отримує оцінку за:

- проведені виховні заходи (виставляє вчитель у щоденнику);
- залікові заняття (виставляє методист);
- проведення рухливих перерв, ранкових зустрічей тощо;
- проведення психолого-педагогічних досліджень та написання характеристики на учня і учнівський колектив;
- якість ведення документації та своєчасність її оформлення.

Аналіз результатів практики проводиться за наступними критеріями:

- обсяг виконаної роботи;
- якість аналітичного звіту, висновків і пропозицій;
- виконання роботи у встановлені терміни;
- самостійність, ініціативність, творчий підхід до роботи;
- своєчасність і якість подання звітної документації.

Оцінка результатів практики впливає з особливостей діяльності здобувачів освіти і виявляє характер їх ставлення до майбутньої професійної діяльності.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Шкала оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти у період пропедевтичної психолого-педагогічної практики

№	Зміст роботи, виконаною практикантом	К-сть балів
---	--------------------------------------	-------------

з/п		II семестр	III семестр
1.	Відвідування бази практики та особистісні характеристики (ініціативність, самостійність, професійна спрямованість)	10	10
2.	Щоденник психолого-педагогічних спостережень: - якість ведення щоденника (зміст, заповнення необхідних даних); - своєчасність ведення записів	15 10 5	15 10 5
3.	Методична розробка та проведення залікових виховних заходів і самоаналіз	25	25
4.	Психолого-педагогічна характеристика учня	5	5
5.	Психолого-педагогічна характеристика класу, в якому проходив практику здобувач	10	10
6.	Творче індивідуальне завдання	15	20
7.	Залік – захист практики (звіт здобувача-практиканта): - відображення набутих вмінь та навичок - фіксування труднощів у роботі - висновки та пропозиції - фото-, відеоматеріали різних видах діяльності	20 5 5 5 5	20 5 5 5 5
	Всього	100	100

**Оцінювання результатів проходження
пропедевтичної психолого-педагогічної практики
проводиться з урахуванням результатів діяльності здобувача на основі:**

визначення якості виконання кожного завдання;
професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи тощо), його готовності надати допомогу вчителям ЗЗСО;
оціночних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
аналізу змісту та якості звітної документації здобувача освіти;
самооцінки здобувачем освіти ступеня своєї підготовленості до практичної діяльності та якості виконаної роботи.

**Порядок переведення рейтингових показників успішності
у європейські оцінки ECTS**

№ з/п	За шкалою ВГПК (в балах)	За шкалою ECTS	За національною шкалою
1.	90-100	A	Відмінно
2.	82-89	B	Добре
3.	75-81	C	Добре
4.	64-74	D	Задовільно

5.	60-63	Е	Задовільно
6.	35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
7.	1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Оцінка «відмінно» – А (90 - 100 балів). Здобувач виконав завдання змістових модулів. Під час проходження практики виявив творчий рівень знань з педагогіки та методики виховної роботи; когнітивних, організаторських, комунікативних, діагностичних, прогностичних умінь під час виконання практичних завдань. Для практичної діяльності характерні високий рівень самостійності, безпомилкове виконанням дій, здатність до перенесення умінь на інші види діяльності, легкість у її виконанні. У здобувача спостерігається стійка позитивна мотивація до процесу оволодіння професійними уміннями. Всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння здобувача освіти застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. На високому рівні володіє вміннями і навичками організації й здійснення виховної роботи, запроваджує нові форми й методи, впевнено й вмотивовано обирає методи роботи з вихованцями, в тому числі й індивідуальної; демонструє творчий підхід у розв'язанні виховних завдань; може аргументовано обирати раціональний спосіб виконання завдання й оцінювати результати власної діяльності, вільно використовує знання для пошуку й реалізації творчих підходів у вихованні. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні виховних заходів. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

Оцінка «добре» – В (82 - 89 балів). Здобувач виконав завдання змістових модулів. Мотивація позитивна до процесу оволодіння професійними знаннями й уміннями. Рівень їх сформованості свідчить про продуктивний характер діяльності. Для неї характерні високий рівень самостійності, безпомилкове виконанням дій з елементами творчості. Під час проходження практики практикант виявив відповідний рівень знань з педагогіки та методики виховної роботи; самостійність, безпомилкове виконанням дій, здатність до перенесення умінь на інші види діяльності, легкість у її виконанні; високий рівень когнітивних, організаторських, комунікативних, діагностичних, прогностичних умінь під час виконання практичних завдань. Здобувач самостійно вибирає алгоритм дій у різних ситуаціях, але із незначними зусиллями. Ситуації, які потребують рецензування, аргументації, аналізу, викликають незначні труднощі. Здатність до адекватної самооцінки яскраво виражена, використовує елементи сучасних виховних технологій, однак має складності з вирішенням окремих виховних завдань і діє, переважно, за шаблоном. Завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань допускалися незначні

помилки. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

Оцінка «добре» - С (75-81 балів). Здобувач виконав завдання змістових модулів. Мотивація позитивна, проте нестійка. Рівень сформованості професійних знань і вмінь свідчить про конструктивний характер діяльності здобувача освіти. Під час проходження практики здобувач виявив старанність у роботі, але не завжди самостійно вибирав алгоритм дій у різних ситуаціях. Він виконує завдання і розв'язує їх, проте ці розв'язання наближені до зразків, які дає викладач-методист. Припускається незначної кількості помилок, виконуючи деякі дії за допомогою методиста-наставника. Ситуації, які вимагають рецензування, аргументації, аналізу, переважно не викликають труднощів, виявляється здатність до адекватної самооцінки власних дій. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

Оцінка «задовільно» - D (64-74 бали). Завдання програми практики виконано не в повному обсязі, у ході виконання завдань допускалися помилки. Задовільний рівень свідчить про репродуктивний характер діяльності здобувача, який виявляється в тому, що практикант виконує визначену поступовість дій з допомогою викладача-методиста. Під час занять здобувач виявив низький рівень знань та вмінь; не завжди самостійно вибирав алгоритм дій у різних ситуаціях. У нього наявні можливості переносу в середині певних видів діяльності. Він виконує і розв'язує завдання лише за зразком. Припускається значної кількості помилок, виконуючи дії за допомогою методиста-наставника. Здобувач на репродуктивному рівні засвоїв когнітивні, організаторські, комунікативні, діагностичні, прогностичні уміння під час виконання практичних завдань. Звітна документація не оформлена згідно вимог. У щоденнику практиканта не зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики.

Оцінка «задовільно» - E (60 – 63 балів). Завдання виконано не в повному обсязі та з помилками. Всі завдання програми практики виконувалися, але допущені неточності і помилки. Цей рівень свідчить про ознайомлювальний характер діяльності здобувача. Знання про зміст та поетапність виконуваних дій поверхові. У практичній діяльності допускає неточність виконання ряду дій і операцій, може відтворити визначену поступовість або систему дій лише за допомогою викладача-методиста. Не сформовані мотиви професійної діяльності. Здобувач на ознайомлювальному рівні засвоїв когнітивні, організаторські, комунікативні, діагностичні, прогностичні уміння під час виконання практичних завдань; звітну документацію підготовлено не в повному обсязі. Здобувач не може самостійно контролювати та регулювати дії. Не дотримано вимог щодо оформлення документації.

Оцінка «незадовільно» - FX (35 – 59). З можливістю повторного складання. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація не оформлена.

Оцінка «незадовільно» F (1 – 34). З обов'язковим повторним проходженням програми практики. Здобувач не виконав запланованих завдань і

програми пропедевтичної практики, виявив повну невідповідність до майбутньої професійної діяльності.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Закон України «Про освіту» № 2145-19 від 05.09.2017 р., зі змінами і доповненнями станом на 05.07.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-18 від 01.07.2014 р., зі змінами і доповненнями станом на 28.07.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

3. Рекомендації про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році.

4. Закон України «Про охорону праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

5. Кодекс Законів України про працю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

6. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти : Закон України від 18.12.2019 (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 24, ст. 170).

7. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України № 870-IX від 03.09.2020, Вісник Верховної Ради, 2020, № 50, ст. 468.

8. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: наказ МОН України № 776 від 16.07.2018. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennyakonceptsiyi-rozvitkupedagogichnoyiosviti>

Додаткова:

1. Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.

2. Бурмістров А. О. Формування національної самосвідомості молоді в Україні: соціально-педагогічний аспект. *Виховна робота в школі*. 2019. № 11. С.18-21

3. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник / упор. О.Рома - The LEGO Foundation. Київ, 2018. 44 с.

4. Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи. Порадник. З досвіду роботи освітян міста Києва : навч.-метод. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2020. 456 с.

5. Дмитренко К. А., Коновалова М. В. Звичайні форми роботи - новий підхід: розвиваємо ключові компетентності. Харків : ВГ «Основа», 2018. 120 с.

6. Кірик М., Данилов Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навч.- метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 208 с.

7. Козакевич, І. Ключові компетентності: що повинен знати й уміти випускник школи. *Школа*. 2019. № 2. С. 6-13.

8. Методичний путівник класного керівника Нової української школи : збірник методичних матеріалів. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 44 с.

9. Митник О. Організація спільної навчальної діяльності в освітньому процесі як засіб розвитку соціальної сфери молодшого школяра. *Початкова школа*. 2020. № 4 (610) квітень. С. 6-11.

10. Новак О. В. Формування патріотизму, ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у вихованців засобами активних форм роботи. *Виховна робота в школі*. 2018. № 11. С. 2 – 5. 4.

11. Нова українська школа: Дидактичні основи STREAMосвіти в початковій школі : Навчально-методичний посіб. / Сергій Вакарін. Київ : Саміт-книга, 2021. 144 с.

12. Нова українська школа : поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ, 2018. 160 с.

13. Нова українська школа: поради для вчителя (навчально-методичний посібник). Чернівці, 2018. 126 с.

14. Нова українська школа : розвиток критичного мислення в учнів початкової школи : навчально-методичний посібник / О. І. Пометун. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 192 с.

15. Педагогічна практика студентів у закладах загальної середньої освіти (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти) : навчальний посібник. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2020. 142 с.

16. Педагогічна технологія «Щоденні 3». Нестандартні завдання : метод. посібник .Харків : ВГ «Основа», 2019. 78 с.

17. Поліщук В., Поліщук Т. Формування життєвих компетенцій у молодшому шкільному віці. *Початкова школа*. 2019. № 8. С. 53-58.

18. Прокопчук О. А. Формування здоров'язберігальної поведінки в учнів. *Виховна робота в школі*. 2019. № 11. С. 2 – 6.

19. Радул В.В., Кравцова Т.О., Краснощок І.П. Педагогічна практика (виконання навчальної програми з педагогіки): навч.-метод. посіб. Кіровоград:РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016.160 с.

20. Степаненко О. К. Педагогічна практика філологів: Посібник. Дніпро: СПД Охотнік, 2016. 100 с.

21. Токмань Г., КозубенкоЛ., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект. Навчальний посібник. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М. 2018. 120 с.

22. Фідкевич О. Л. Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти : Навчально-метод. посібник. Київ : Генеза, 2019. 64 с.

23. Хоменко К. Вправи для розвитку критичного мислення молодших школярів. *Початкова школа*. 2020. № 4 (610). С. 54-56.

24. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с

25. Чупрун Л. Планування навчання через дослідження за запитами учнів. *Початкова школа*. 2020. № 4 (610) квітень. С. 31-33.

26. Шварц, Т. Г. Педагогічна культура й особистісні якості класного керівника Нової школи. *Виховна робота в школі*. 2019. № 4. С. 2-4.

27. Шість цеглинок : методичний посібник / упор. О. Рома - The LEGO Foundation. Київ, 2018. 35 с.

Інформаційні ресурси:

1. Безпека дітей в Інтернеті. URL:<http://onlandia.org.ua>.
2. Виховна робота в школі. URL:
http://www.library.kherson.ua/teach/scool_07.htm
3. Закон України «Про освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Інформаційний портал "Знання". URL: <http://znannya.info>.
6. Методичний портал. URL: <http://pedsovet.su>
7. Онлайн-курс «Недискримінаційний підхід у навчанні».
URL:<https://shr.name/CgVAm>
8. Онлайн-курс «Протидія та попередження булінгу (цькування) в закладах освіти URL: <https://shr.name/cTv6O>
9. Освітній портал "Освіта.UA". URL: <http://osvita.ua> Освітянська мережа України. – www.ednu.kiev.ua.
10. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
11. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>.
12. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL:
<http://www.intellectinvest.org.ua>.
13. Українська педагогіка. URL: <http://ukped.com>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Про проведення та організацію пропедевтичної психолого-педагогічної практики з використанням дистанційних технологій навчання

Організація та керівництво практикою

1. Практика проходить згідно з навчальним планом та відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93 і відповідними наказами та розпорядженнями МОН і адміністрацією КЗВО «ВГПК»

2. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як: електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (BigBlueButton Moodle, MS Teams, ZOOM, Cisco WebEx, Google Meet, Skype та ін.), форуми, чати, аудіоконференції тощо.

3. Керівник (методист) практики від навчального закладу у випадку запровадження дистанційної форми навчання:

- зв'язується з базою практики для уточнення форми та корегування організації проходження практики;
- проводить дистанційно установчу конференцію з практики;
- проводить дистанційно інструктаж здобувачам освіти з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- зазначені матеріали: щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо – розміщує у системі електронного забезпечення;
- проводить дистанційно онлайн консультації за попередньо узгодженим графіком для практикантів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- має враховувати можливості виконання індивідуального завдання дистанційно;
- проводить дистанційно підсумкову конференцію, на якій виставляє оцінку за практику.

4. Здобувачі освіти коледжу у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- до початку практики встановити контакт зі своїми керівниками практики;
- своєчасно виходити на відеозв'язок з керівниками практики;
- узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та щоденника практики;
- отримати індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- виходити дистанційно на онлайн-консультації за попередньо узгодженим графіком зі своїм керівником;
- заповнити щоденник практики, що відображає обсяг виконаних робіт, у зручному форматі;

- своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і прозвітувати про результати проходження практики дистанційно. За підсумками дистанційного проходження практики студенти повинні виконати всі завдання, оформити та дистанційно здати звіт та щоденник з проходження практики.

5. Заповнення залікових книжок і відомостей з практики здійснюється після закінчення дистанційного навчання.

6. У випадку відсутності мережі Інтернет всі організаційні питання з проходження практики вирішуються індивідуально за допомогою інших засобів зв'язку.

ДОДАТОК 2

Вимоги до оформлення щоденника педагогічних спостережень

Щоденник педагогічних спостережень – документ, у якому здобувач фіксує результати спостережень, аналізує їх, висвітлює зміст своєї роботи. Перед складанням індивідуального плану практикант вивчає програму педагогічної практики, план роботи класного керівника. В індивідуальному плані фіксує всі види діяльності, передбачені педагогічною практикою. Щоденник педагогічних спостережень ведеться систематично і охайно.

Зразок оформлення документації

Щоденник з «Пропедевтичної психолого-педагогічної практики»

(прізвище, ім'я, по батькові)

- титульна сторінка: прізвище, ім'я, по-батькові здобувача освіти, факультет, група, прізвище та ініціали керівника пропедевтичної психолого-педагогічної практики, місце її проведення, термін;
- I сторінка: назва закладу загальної середньої освіти, його адреса, прізвища директора, його заступників, вчителя;
- II сторінка: список класу, розміщення учнів за партами;
- III сторінка: розклад уроків та розклад дзвінків;
- IV сторінка: графік роботи на період практики (за модулями);
- звіт з аналізом результатів педагогічних досліджень

День тижня, число	Зміст роботи	Відмітка про виконання

Щоденник педагогічних спостережень ведеться систематично і охайно.

Зразок оформлення титульної сторінки залікового заходу

План-конспект
залікового заняття

на тему: _____

Консультації одержав (-ла):

від класного керівника _____

(дата, підпис вчителя)

від методиста _____

(дата, підпис методиста)

План-конспект затверджую: _____

(дата, підпис вчителя)

До заняття допускаю: _____

(дата, підпис методиста)

Схема методичної розробки виховного заходу

Тема: _____

Форма організації: _____

Вид: _____

Компетентності: _____

Клас, в якому проводиться позакласний захід: _____

Час і місце проведення: _____

Кількість учасників: _____

Оснащення, необхідне для проведення заходу (реквізит, аудіо- та / або відеотехніка, роздавальний матеріал тощо): _____

Хід позакласного заходу

I етап. Організаційний. Вступне слово ведучого. Повідомлення цілей заходу

II етап. Основний

1.....

2.....

3.....

III етап. Заключний. Підбиття підсумків позакласного заходу

Орієнтовна схема спостереження й аналізу позакласного виховного заходу

Тема і мета заходу.

Актуальність теми, її відповідність виховним завданням, віковим особливостям, запитам і інтересам школярів. Доцільність вибраної форми. Участь учнів у виборі теми.

Підготовка заходу.

Наявність і продуманість плану та програмного заходу, їх відповідність методичним вимогам.

Вибір і правильність оформлення приміщення; змістовність, емоційність, готовність додаткових засобів - , аудіо- та / або відеотехніка, наочності та ін.

Участь школярів у підготовці заходу та розподілі доручень, активність і самостійність у їх виконанні.

Зміст заходу.

Ідейна спрямованість та педагогічна доцільність, виховний і розвивальний характер, відповідність змісту заходу.

Проведення заходу. Наочність і організованість початку, чіткість і відповідність дальшого ходу, план заходу, його закінчення. Відхилення від плану, їх обґрунтованість.

Тривалість заходу.

Роль і поведінка вчителя та учнів.

Участь школярів у проведенні заходу, форми їх участі, масовість, ставлення до певного доручення, самостійність, ініціативність. Уважність, зацікавленість учнів. Організаторські уміння вчителя, стиль і тон в його роботі: винахідливість, швидкість, рішучість, емоційність, чіткість, педагогічний такт і педагогічна тактика.

Загальні висновки.

Досягнення мети (реалізація виховних і пізнавальних заходів), рівень підготовленості педагога до проведення даної форми роботи з учнями.

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики учня

1. Загальні відомості про школяра (вік, клас, стан здоров'я, успішність навчання).

2. Спрямованість особистості (особиста, громадська чи ділова). Потреби і інтереси. Погляди і переконання. Свідомість і поведінка. Прагнення, мрії, ідеали.

3. Темперамент (сила, урівноваженість і мобільність нервових процесів; динаміка психічної діяльності).

4. Характер. Риси у ставленні до інших людей: доброта, чесність, принциповість тощо. Риси у ставленні до класу і школи: боротьба за честь класу, солідарність, переживання успіхів і неуспіхів класу і школи. Ставлення до праці і навчання, наполегливість, активність, сумлінність,

дисциплінованість, працелюбність. Інші індивідуальні позитивні і (якщо є) негативні риси.

5. Здібності і нахили (загальні і специфічні).

6. Емоційно-вольова сфера (розвиненість почуттів, моральних якостей, інтелекту, цілеспрямованість, наполегливість, рішучість, самостійність, витримка, сміливість тощо. позитивні, а також негативні (якщо є) властивості).

7. Пізнавальна діяльність (особливості сприйняття, спостережливність, якість пам'яті, співвідношення творчого і репродуктивного мислення, розвиненість уяви, послідовність і доказовість мислення, співвідношення образного і абстрактного мислення, швидкість мислення, його критичність, розвиненість мовлення, лексичний запас, якість писемної мови).

8. Навчання і праця (ставлення до навчання, успішність і дисциплінованість, сформованість пізнавальних умінь і навичок, ставлення до праці, якість трудових навичок, професійна орієнтація, вибір професії).

9. Самооцінка (завищена, адекватна), вимогливість до себе, самокритичність і її дійовість, ставлення до самовиховання.

10. Умови сімейного виховання (культурно-побутові і матеріальні умови у родині, взаємини у ній, ставлення учня до своєї родини, піклування родини про навчання і виховання даного школяра).

11. Місце у колективі: співробітництво, товариськість, дружелюбність, авторитет у колективі, ставлення до порушень поведінки у колективі.

12. Педагогічні висновки. Рекомендації щодо можливих заходів корекції у виховній роботі з даним учнем з боку учителів, класного колективу і самого школяра.

ДОДАТОК 7

Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики класу

1. Загальні відомості про клас. Кількість учнів, з них хлопців і дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини. Чи є угруповання в колективі? Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами? Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів у класі (у школі, поза школою). Формальні та неформальні лідери в класі. Як розв'язуються в класі питання допомоги учням, які її потребують? Наявність у класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків. Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу. Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільно значущі інтереси мають місце? Духовні запити та пріоритетні цінності. Моральні якості особистості, які більш за все цінують у цьому колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу. Загальна характеристика успішності в класі. Дисципліна класу на уроках. Ставлення до списування, підказок, шпаргалок. Чи прислуховуються учні до думки своїх товаришів по класу? Чи легко учні класу знаходять спільну мову при розв'язанні тих чи інших проблем? Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких

чинників? Життя класу після уроків. Участь учнів у роботі гуртків, секцій, позашкільній діяльності. Стан критики та самокритики у класі. Як сприймають учні класу критику, зауваження?

5. Емоційний клімат класу. Який настрій переважає в класі? Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів? Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів. Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції?

6. Вольові характеристики класу. Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон? Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення? Приймавши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з ним? Чи завжди клас доводить справу до кінця? Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом. Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки. Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу. Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу.

9. Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

10. Загальні вимоги до написання характеристики класу: характеристика має бути повною (необхідно дати розгорнуті відповіді на питання схеми); характеристика має бути аргументованою результатами експериментального вивчення колективу класу за допомогою різних психолого-педагогічних методів; характеристику візує класний керівник.